

Revista Catalana de Pedagogia

Volum 12, 2017, (127-143)

ISSN (edició electrònica): 2013-9594

Rebut: 20, 04, 2017

Acceptat: 25, 05, 2017

<http://revistes.iec.cat/index.php/RCP/index>

La innovació dels instituts: un debat en xarxa

Innovation at secondary schools: a network discussion

Susanna Soler Sabanés,^a Marta Simón Esteve^b

^a Directora de l'Institut Montgròs Sant Pere de Ribes. A/e: ssoler1@xtec.cat

^b Coordinadora de la Xarxa d'Instituts Innovadors associats a l'ICE de la UAB. A/e: marta.simon@uab.cat

Resum

La Xarxa d'Instituts Innovadors associats a l'ICE de la UAB neix l'any 2007 amb la voluntat de trobar un espai de reflexió i debat cooperatiu intercentres. En aquell moment parlar de metodologies globalitzades era encara un marc teòric, i la voluntat dels líders pedagògics dels quatre projectes educatius era la de pensar, conjuntament, compartint objectius i recursos, unificant capacitats i esforços, i relacionant les accions.

Globalment, per a cada un dels instituts que ha participat de la Xarxa, ha representat una altra manera de fer formació, basada en l'autoformació d'un grup estable de centres educatius amb voluntat innovadora i alhora una possibilitat de triangular la innovació, l'experimentació i la formació.

Deu anys després repassem la història, els trets identificatius i la tasca realitzada i detallem l'evolució del projecte educatiu d'un dels instituts que n'han format part des de l'inici: l'Institut Montgròs.

Paraules clau

Treball en xarxa, innovació, globalització de coneixements, cooperació, inclusió, personalització.

Abstract

The network of innovative secondary schools affiliated with the Institute of Education Sciences (ICE) of the Autonomous University of Barcelona (UAB) was created in 2007 with the aim of providing a space for inter-cooperative reflection and discussion. Since the discussion of globalized methodologies was still set within a theoretical framework at that time, the will of the pedagogical leaders of the four educational projects was to pool their thoughts on this subject, sharing objectives and resources, unifying efforts and capabilities, and associating actions.

Overall, for each of the network's participant secondary schools, this meant another way of educating, based on the self-education of a stable group of schools with a will for innovation as well as a possibility of coordinating innovation, experimentation and training.

Ten years later, from the Montgròs Secondary School, we look back on our history, our identifying features and the work carried out, providing a detailed view of the evolution of the educational project of one the schools which has formed part of the network from the very beginning.

Keywords

Networking, innovation, globalization of knowledge, cooperation, social inclusion, personalized learning.

Introducció

En aquest article presentem una descripció del treball en xarxa realitzat pels centres per emmarcar el seu projecte comú vinculat a l'ICE de la UAB (figura 1). Els trets que caracteritzen la Xarxa ens serveixen com a presentació del projecte de l'Institut Montgròs i la seva evolució al llarg d'aquests deu anys.

TAULA 1

Evolució dels centres que formen part de la Xarxa de l'ICE de la UAB

Curs 2007- 2008	Curs 2016-2017		
<ul style="list-style-type: none"> · IES Badalona 9 (Badalona) · IES d'Olesa (Olesa de Montserrat) · IES Montgròs (Sant Pere de Ribes) · CE Jacint Verdaguer (Sant Sadurní d'Anoia) 	<ul style="list-style-type: none"> · INS Montgròs (Sant Pere de Ribes) · Institut de Sils · INS Jacint Verdaguer (Sant Sadurní d'Anoia) · INS Can Roca (Terrassa) · INS Mont Perdut (Terrassa) · INS Les Vinyes (Castellbisbal) · INS La Florida (València) · INS L'Estatut (Rubí) · SINS Cardener · INS La Comarcal (València) 	<ul style="list-style-type: none"> · INS La Sínia (Parets del Vallès) · INS Cornellà · INS Joan Oró (Lleida) · INS Francesc Ribalta (Solsona) · Escola Cooperativa El Puig (Esparraguera) · INS Jaume Mimò (Cerdanyola) · INS La Tordera · INS Vall de Llèmena · INS Sant Jordi (Navàs) 	<ul style="list-style-type: none"> · INS Matadepera · INS Copèrnic (Terrassa) · INS Badia · INS Arnau Cadell (Sant Cugat del Vallès) · INS Pere Fontdevila (Gironella) · INS Ramon Casas (Palau-Solità i Plegamans) · INS Pau Casals (Badalona) · INS Vallès (Sabadell)

FONT: Elaboració pròpia.

D'ençà que es va constituir la Xarxa d'Instituts Innovadors associats a l'ICE de la UAB el 2007 han passat deu anys. En aquell moment es van posar en contacte quatre

centres de secundària (alguns de nova creació) per experimentar projectes globals d'atenció a tot l'alumnat, amb aspectes innovadors a escala organitzativa i curricular i amb la utilització de les TIC+C i, en concret, de les plataformes cooperatives i d'aprenentatge.

A la Xarxa s'ha anat desenvolupant un model didàctic socioconstructivista i cultural basat en la indagació dialògica vinculat al currículum competencial. El fet de considerar l'alumne subjecte de l'aprenentatge va fer necessari que les aules i els centres es transformessin en comunitats reflexives que indaguen.

Al llarg d'aquests anys, s'han realitzat sessions d'intercanvi d'experiències, coneixement i suport mutu, sessions formatives, creació d'una plataforma virtual de col·laboració i jornades d'exposició de creacions finals com en el cas de l'anomenat «D'aquí a quinze anys», projecte globalitzat que va ser pensat, planificat i desenvolupat pels quatre centres conjuntament i que va unir els alumnes dels quatre centres en una jornada de presentació final.

En el decurs d'aquest procés, s'han compartit les experiències globals d'atenció a tot l'alumnat, d'organització de centre, de desenvolupament de currículum, de gestió d'aula i d'avaluació, d'organització i utilització de les eines TIC, d'estratègies d'acollida de professorat i d'alumnat, de treball cooperatiu, de treball per projectes cooperatius amb l'alumnat, d'educació emocional, d'experiències sobre projectes d'aplicació de les intel·ligències múltiples, de reflexió sobre els espais i horaris escolars, sempre amb la mirada dirigida a aconseguir centres dinàmics i que facilitin l'educació de persones compromeses amb el món.

Mirant des de la perspectiva d'aquests deu anys, val la pena destacar que aquella iniciativa ha significat una activitat formativa per a cada un dels centres, com ara:

- Una altra manera de fer formació, una alternativa a la formació més estandarditzada, basada en l'autoformació d'un grup estable de centres amb voluntat innovadora, que treballen en xarxa, cooperant i utilitzant les TIC+C.
- Una forma d'aprendre a triangular la innovació, l'experimentació i la formació.
- L'evidència d'un compromís de fer formació de les innovacions i del treball de recerca cooperatiu conjunt.

En el marc de la formació permanent s'ha anat configurant, alhora, un equip de formació i de treball ICE i una activitat formativa que implica en aquests moments a més de vint centres, i que incideix sobre uns cinquanta professors de forma directa i sobre centenars de professors i alumnes de forma indirecta.

Alguns dels centres que formen part de la Xarxa són, en aquests moments, instituts de referència en aspectes singulars: l'Institut de Sils ho és en tot el que fa referència a la personalització de l'acció tutorial, en un enfocament global de l'aprenentatge i en una visió de centre obert i inclusiu. L'Institut Jacint Verdaguer ha estat un referent a l'hora de planificar la integració de les eines TIC a l'aprenentatge i el treball per projectes i treballs globalitzats.

Una part de l'equip docent de l'Institut Badalona 9 està ara treballant a l'Institut Quatre Cantons, on s'han convertit també en un referent en l'organització de centre que facilita el treball globalitzat a les aules i alhora en un institut impulsor del treball en xarxa al barri.

L'Institut Montgròs ha creat un projecte de centre que impulsa el treball globalitzat i cooperatiu, i amb una organització de centre estructurada per àmbits curriculars.

Trets d'identitat de la Xarxa i dels centres que en formen part: l'exemple de l'Institut Montgròs

La Xarxa treballa cooperativament, però això no seria possible sense la solidesa dels projectes dels centres que hi participen, que són els protagonistes.

En el procés de construcció de la Xarxa hem pogut identificar les variables que la bibliografia considera rellevants per assegurar un bon treball i que ens servirà per explicar, com a exemple, l'evolució del projecte de l'Institut Montgròs.

Lideratge

El lideratge de la xarxa ha estat compartit entre els responsables dels equips directius corresponents i els coordinadors de l'ICE de la UAB, per tal de sumar esforços i capacitats, tal com s'ha fet també en els centres, tot buscant el lideratge distribuït.

En aquest sentit, i a partir de la possibilitat donada per la implantació de la LEC en el seu article 37 (Generalitat de Catalunya, 2009), de poder ampliar l'equip directiu i constituir un consell de direcció amb les funcions i el règim de funcionament i de reunions que estableixin les normes d'organització i funcionament del mateix centre, l'Institut Montgròs aprofita l'avinentesa i amplia el nombre de persones responsables del lideratge i la coordinació. Així, s'estableix un grup constituït per vuit professionals: directora, cap d'estudis, secretària i un coordinador o coordinadora per a cada nivell educatiu, de 1r d'ESO fins al batxillerat. Aquest grup es reuneix setmanalment i planifica, organitza, coordina i avalua totes les actuacions didàctiques i pedagògiques.

Per poder dur a terme aquesta tasca directiva, els coordinadors i coordinadores es reuneixen, també setmanalment, amb el professorat dels seus corresponents equips docents. En aquestes sessions es treballen la planificació, l'organització i la coordinació de totes les actuacions i es consensuen i s'arriben a acords. Aquests acords són els que es transmeten a les reunions del Consell de Direcció i a partir dels quals es va avançant, en un bucle d'anada i tornada de propostes i decisions que permet i facilita la implicació de tothom.

Tot el professorat del centre es troba doncs setmanalment amb un membre del Consell de Direcció, a qui pot transmetre neguits, dubtes, propostes, suggeriments, informació de l'aula i de l'alumnat, en el marc d'una reunió formal i en companyia de la resta del professorat del nivell. Aquesta constant anada i vinguda d'informació facilita actuar sobre la realitat de manera àgil i ràpida.

En aquesta recollida de dades tenen molta importància les auto- i coavaluacions constants de l'alumnat, que es realitzen com a mínim, i de manera obligada, un cop cada trimestre. Tota la informació d'aquestes avaluacions es transmet al professorat de cada equip docent durant les Juntes d'Avaluació, en unes sessions que comparteixen alumnat i professorat i on es debaten actuacions, se senyalen èxits i fracassos i es fan propostes de millora. Com podem veure, el procés de recerca d'informació sobre el que està passant, com i per quin motiu comença en l'alumnat, passant per les reunions del professorat en equip docent i acaba concretat i resumit en les reunions del Consell de Direcció, per retornar al professorat i a l'alumnat en forma de concreció d'actuació per a la millora.

És important destacar també que durant el tercer trimestre de cada curs escolar, l'Institut Montgròs inicia un procés d'avaluació reflexiva que segueix els passos del procés descrit per Korthagen *et al.* (2001) i que mou a tot el claustre a reflexionar sobre l'acció i planificar alternatives de canvi i millora que constitueixen el Pla d'Acció per al curs següent.

FIGURA 1

Proposta de procés d'avaluació reflexiva

FONT: Korthagen *et al.* (2001).

Aquest procés s'inicia amb un qüestionari personal que completa cada professor de manera individual i anònima. Segueix amb la resolució de dos qüestionaris més, un de compleció grupal entre tots els membres de l'àmbit de coneixement (lingüístic, científicotecnològic o social) i un altre, també a completar en grup, aquest cop amb les companyes de l'equip docent. Les respostes a aquests tres qüestionaris que inclouen preguntes sobre tots els aspectes emocionals, organitzatius i pedagògics del centre, es bolquen en un sol document que és presentat i compartit en claustre i a partir del qual es localitzen els aspectes que cal canviar o modificar. Aquests aspectes queden recollits en les actes del claustre i constitueixen la base del Pla d'Acció per al

proper curs i també, molt important, assenyalen la formació que necessita el claustre per implementar-los.

Amb aquesta acció, es més fàcil involucrar i responsabilitzar a tot el claustre dels canvis que es van introduint a poc a poc i d'acord amb la realitat i necessitats del que es viu.

Compartir objectius comuns i comunicació

La comunicació recíproca, el diàleg permanent i l'intercanvi d'idees, han estat essencials.

Els objectius de la Xarxa no han estat aliens als objectius particulars de cadascuna de les organitzacions, sinó que han estat compartits. De fet, per pertànyer a aquesta Xarxa, s'han hagut de complir uns requisits determinats, la qual cosa ha facilitat que projectes educatius amb molts punts coincidents s'hagin apropiat per treballar plegats i ha estat fàcil fixar objectius com a xarxa. Els requisits són:

- Implicació institucional.
- Voluntat innovadora.
- Projectes globals d'atenció a tot l'alumnat.
- Voluntat de participar en una xarxa cooperativa de centres.
- Voluntat d'estendre projectes innovadors als centres en el seu conjunt.
- Treball telecol·laboratiu (intracentre i intercentres).
- Utilització de les TIC+C i, en concret, de les plataformes d'aprenentatge cooperatiu (Moodle).
- Formació del professorat dels seus centres.
- Participació en experimentació i recerca.
- Possibilitat i acceptació de fer formació i difusió de les experiències.

A l'inici de cada curs escolar, s'ha debatut i fixat un centre d'interès comú per a tots els centres participants i, entre tots, s'han buscat experts per assessorar i formar, s'han llegit i debatut articles relacionats amb l'objectiu a treballar, s'han compartit i

també debatut les pròpies experiències de cada centre, i sempre s'ha arribat a un producte final que ha pogut ser un article escrit o una jornada de presentació comuna i pública del que s'ha aconseguit. D'aquesta manera, els centres de la Xarxa han obert sempre els seus coneixements i experiències a tothom.

Exemples d'aquests objectius són:

- L'Organització i avaluació al servei d'un nou model d'aprenentatge.
- Una proposta d'aplicació de la teoria de les intel·ligències múltiples a l'ensenyament secundari.
- El fet de desplegar el currículum i treballar a l'aula des d'una perspectiva globalitzadora: les competències en el punt de mira.
- El fet de compartir els models d'organització en el treball per projectes.
- El treball del projecte «D'aquí a 15 anys», desenvolupat i presentat en una jornada per part dels alumnes de cada centre.
- La jornada de presentació del projecte i concurs «Energia sostenible per a tothom» desenvolupat en cada centre.
- El fet de reflexionar per compartir formes de practicar un ensenyament personalitzat dins el grup heterogeni.
- La reflexió sobre l'avaluació formadora en els nostres centres.
- Els fonaments de l'escola de segle XXI i els set principis de l'aprenentatge de la UNESCO.

El fet de compartir un objectiu didàctic o pedagògic amb altres centres, ha donat a l'Institut Montgròs, i de ben segur a tots els centres participants, la seguretat d'investigar amb un suport extern. Per exemple, per al treball globalitzat (també anomenat *treball per projectes*) es va elaborar una base de principis comuns que tot bon projecte hauria de complir:

- Inici amb una pregunta d'investigació real, que no es pugui trobar la resposta «googlejant-la».

- Organització heterogènia de l'alumnat per al treball cooperatiu i per afavorir l'inclusivitat.
- Ús d'eines tecnològiques per a la investigació, per compartir i per a la creació final.
- Proposta d'activitats de recerca i de treball sobre aspectes diversos, per fomentar tots els estils d'aprenentatge.
- Avaluació del procés i del producte final. Auto- i coavaluacions mitjançant rúbriques consensuades.

A continuació, es va crear el projecte comú ja anomenat anteriorment «D'aquí a quinze anys», on tots els centres van aportar el seus coneixements per planificar-lo, desenvolupar-lo i finalment avaluar-lo. El contrast dels resultats va ser molt enriquidor i ens va explicitar les diferències entre els entorns a qui es feia aquesta mateixa proposta, però també ens va mostrar que en tots quatre centres la proposta havia tirat endavant, havia engrescat l'alumnat i l'havia fet aprendre competències i continguts lingüístics clau: de comprensió i expressió de textos, de recerca d'informació, d'anàlisi de la realitat per a partir d'ella imaginar el futur i crear prototips i solucions possibles a les incerteses que es plantejaven com a inici del projecte.

Tota aquesta feina compartida va ampliar la base de coneixement comú i va donar empenta per continuar amb el model.

En el cas de l'Institut Montgròs, aquest projecte s'ha mantingut al llarg dels anys i ha anat guanyant elements d'interès ja que constitueix fins i tot un dels pilars de l'orientació personal i acadèmica que s'inicia a 3r d'ESO. Els principis abans esmentats van consolidar les cinc fases de treball proposades per al desenvolupament de les tasques globalitzades en els diversos àmbits de coneixement:

- Fase 1. Inici del projecte mitjançant la lectura i comprensió d'un text escrit on s'explicita tot el que es demana. En moltes ocasions el mateix títol de les tasques ja està en forma de pregunta. Realització d'una activitat inicial que

serveix per a avaluar el coneixement inicial i per a motivar l'alumnat. En moltes ocasions aquesta primera fase està ludificada (gamificaded) .

- Fase 2. Organització dels grups cooperatius i assignació de rols a cadascun dels seus membres. Inici del diari de treball anomenat «Quadern de grup» amb la descripció dels objectius del grup i dels compromisos personals de cada membre. En aquesta fase es presenta també l'eina o les eines possibles de presentació final del projecte, amb tutorials i treball sistemàtic d'aprenentatge de l'eina.
- Fase 3. Desenvolupament de diferents tasques, exercicis, problemes, activitats, etc., a partir de la pregunta inicial que portaran cada grup a un profund coneixement sobre el tema en qüestió, a l'elaboració de respostes i conclusions. En aquesta fase es dedica temps també a la sistematització d'aprenentatges concrets, per exemple d'ortografia, gramàtica, càlcul, etc., sempre relacionats amb la tasca globalitzada que s'està realitzant. El professorat del centre ha realitzat un exhaustiu treball per encabir de manera lògica, racional, proporcional a l'edat cognitiva de l'alumnat i pertinent al producte final demanat, dels coneixements i les competències base que ha d'assolir un noi o noia a l'ESO.
- Fase 4. Avaluació del producte final que, com a mínim, en una ocasió cada trimestre, es presenta públicament, amb l'assistència de famílies i amitats de l'alumnat. En aquesta fase s'ha treballat també profundament en l'elaboració de rúbriques consensuades entre els diferents professors membres d'un àmbit i finalment, s'ha creat una eina única per a tot el professorat, la MONTRÚBRIC.
- Fase 5. En totes les tasques globalitzades es busca la visibilitat del treball de l'alumnat, més enllà de les parets del centre. Així, les creacions finals surten de l'institut i ocupen algun espai públic del poble o la seva consecució ja és un canvi per a l'entorn com, per exemple, la tasca d'aprenentatge servei que es realitza a l'àmbit científicotecnològic de 3r d'ESO «Ecosystems», on l'alumnat fa propostes de restauració i millora d'un espai natural protegit; o de la tasca

globalitzada de 4t d'ESO de l'àmbit social «Paisatges de la memòria històrica», on es realitza una exposició artística amb representacions teatrals, mostres pictòriques, fotogràfiques, performances, muntatges audiovisuals, recitals de poesia i textos de la guerra i postguerra, etc., on es convida a tot el poble a participar-hi.

Simplicitat i flexibilitat organitzativa

La Xarxa no és una finalitat sinó un mitjà per aconseguir els nostres objectius comuns i, per això, hi ha hagut adaptacions sempre que ha estat necessari.

Des d'un bon començament els centres han anat aportant les seves experiències i les seves necessitats i amb aquests dos elements s'ha anat reestructurant el treball a la Xarxa. En els primers anys es va fer molta atenció a les noves tecnologies, en com aconseguir la seva utilització per part de tot el professorat. L'ICE de la UAB va col·laborar activament en aquest impuls facilitant les primeres plataformes Moodle als centres de la Xarxa (ICE, UAB). Més endavant i, a poc a poc, els centres van anar creant les seves pròpies plataformes, però l'empenta i el suport inicial van ser decisius i tots els centres de la xarxa tenen el treball de les competències digitals com un dels seus objectius de centre.

L'Institut Montgròs ha creat una seqüenciació dels aprenentatges digitals a partir de les necessitats de l'alumnat confrontat a la realització de diferents tasques. Aquest desenvolupament es pot comprovar al document del Desplegament Curricular del centre i comença a 1r d'ESO amb la dedicació d'una franja horària de dues hores comunes a tot l'alumnat, de la matèria anomenada *informàtica bàsica*, durant el primer quadrimestre del curs. Els continguts estan després treballats a la fase 2 de cada tasca globalitzada.

Construcció i gestió col·lectiva del coneixement

El coneixement i la informació —que és poder— no es reserva per a uns quants, no s'amaga, es comparteix. S'ha compartit constantment entre tots els membres de la Xarxa, mitjançant tasques escrites, visites constants entre centres i compartició d'un espai comú a la plataforma Moodle de la xarxa, on els centres han compartit projectes educatius, projectes, iniciatives.

Personalització, globalització, educació per a l'acció i avaluació i aprenentatge permanent

Els instituts que formen part de la Xarxa coincideixen a proposar projectes de centre amb voluntat d'atendre a tot l'alumnat de forma integradora, amb una organització i unes metodologies que responen a les necessitats dels alumnes i a la voluntat que aprenguin més i millor.

El projecte educatiu de l'Institut Montgròs està basat en la globalització dels aprenentatges, per la qual cosa s'ha agrupat el professorat en àmbits de coneixement: àmbit lingüístic (català, castellà, anglès i alemany); àmbit científicotecnològic (ciències, tecnologia, matemàtiques i educació física) i àmbit social (ciències socials, música i visual i plàstica). Aquests agrupaments han fomentat el treball cooperatiu entre els professionals que plantegen a l'alumnat cada trimestre una tasca globalitzada basada en preguntes i inquietuds temàtiques pertinents en cada àmbit.

L'alumnat percep llavors l'aprenentatge com quelcom que s'ha de resoldre, que planteja interrogants i necessitat de recerca i comprovació i creació personal final.

Les respostes a les preguntes i els reptes plantejats no es poden resoldre de manera individual, sinó que necessiten el treball cooperatiu dels membres del grup, així com l'esforç i les aptituds (intel·ligències) individuals de cada membre. El plantejament és senzill, natural i clar per a tot l'alumnat, que, a vegades sense adonar-se'n, es va apropant i endinsant en l'aprenentatge de coneixements que plantejats de manera aïllada se'ls farien abstractes i més difícils.

Entenem que aquest agrupament encara és artificial, ja que la naturalesa i el món no se subdivideixen així, però és la manera que s'ha trobat per partir de quelcom amb què el professorat se sent tranquil i amb una certa seguretat. En aquests deu anys s'ha aconseguit redibuixar les matèries o, millor, entrellaçar-les amb molt de sentit i claredat tant per als alumnes com per al professorat. Exemples d'això poden ser:

— Àmbit lingüístic:

- treballar *el temps verbal* imperatiu a partir de les instruccions que s'han d'escriure en un bloc anomenat «Com dur una vida sana» (tasca globalitzada de 2n ESO «Fem vida sana»);
- treballar *els textos argumentatius* a partir del repte d'haver de preparar un debat públic sobre temes polèmics de la ciència, la tecnologia, la informàtica, les matemàtiques o l'esport (tasca globalitzada de 4t d'ESO «Àgora»);
- treballar *els connectors de text* en el marc dels textos narratius, a partir de la proposta d'escriure una novel·la (tasca globalitzada de 1r d'ESO «Veïns»).

— Àmbit científicotecnològic:

- treballar la geometria a matemàtiques a partir de la necessitat de saber mesurar objectes tridimensionals de manera que puguin apreciar les seves dimensions planes per conèixer el material necessari per fabricar-los o quina és la seva capacitat i finalment poder decidir el més adient per construir un termo solar;
- treballar l'estadística a partir de dades obtingudes en activitats físiques realitzades pels mateixos alumnes i esbrinar el factors que hi intervenen per respondre a les preguntes: «Quina condició física tinc?, què puc fer per millorar-la?»;
- treballar la proporció directa i les escales mitjançant el càlcul d'un sistema solar reduït que han de situar en un mapa del mateix poble i així poder, posteriorment, recórrer físicament aquest sistema en una sortida de senderisme;
- treballar gràfiques i paràmetres estadístics a partir de mesures de variables meteorològiques obtingudes amb aparells construïts pels mateixos alumnes amb la finalitat d'esbrinar què està passant al medi ambient;

- treballar el mètode científic a partir de l'estudi d'un insecte procedent d'un hàbitat proper.
- *Àmbit social:*
- treballar i comprendre la societat de *l'època medieval* mitjançant la creació d'uns perfils de personatges a Facebook d'aquella edat que interaccionen entre ells: pagesa, senyor feudal, servent, bisbe, camperol (tasca globalitzada de 2n d'ESO «Fem un Facebook de l'edat mitjana»);
 - *la composició, el color, la tècnica del cartellisme* per poder realitzar una exposició sobre les banderes i els símbols dels dos bàndols implicats en la Guerra Civil i entendre el seu significat i simbolisme a través del temps (tasca globalitzada «Memòria històrica» de 4t d'ESO);
 - *el disseny gràfic i el disseny estructural*, a partir de la necessitat de crear un *merchandising* i un *packaging* per a una hipotètica empresa creada (tasca globalitzada de 3r d'ESO «Creem la nostra empresa cooperativa»).

Formació permanent del professorat

Els centres de la Xarxa tenen voluntat d'innovar a nivell organitzatiu, metodològic i de gestió d'aula i alhora d'experimentar, de formar el professorat i de difondre les experiències mitjançant la formació intercentres. En aquest sentit, cal destacar la trobada anual dels claustres com a activitat de clausura de la tasca anual.

A l'inici del curs les persones que assisteixen a les reunions de la Xarxa transmeten a la resta de representants dels centres els temes que els preocupen i sobre els quals els agradaria treballar. En el cas de l'Institut Montgròs, aquestes temes són els recollits durant el procés d'avaluació reflexiva descrit anteriorment. Un cop consensuat el tema de treball anual, si coincideix el que s'ha acordat a la Xarxa amb el que s'ha acordat al claustre, es va compartint el que succeeixi a les reunions i es va avançant en la proposta de manera paral·lela, centre i Xarxa. Si no coincideix, es destinen estones de claustre pedagògic (es distingeix entre claustres de gestió, dedicats a les informacions habituals, i pedagògics, dedicats a la formació i reflexió) per compartir el que es treballa a la Xarxa i, en ocasions, es creen petits grups de

treball sobre aquest tema, que durant el tercer trimestre serà presentat en la trobada anual conjunta.

Conclusions

L'objectiu que ens hem proposat en la redacció de l'article ha estat explicar un exemple de com el treball en xarxa afavoreix:

- L'anàlisi del treball que realitzen els centres per compartir els projectes, les dinàmiques, les metodologies d'aula i els resultats obtinguts.
- La identificació de les fortaleses dels centres i de la xarxa però també les oportunitats que permeten la millora a partir de focalitzar la mirada en aspectes concrets del dia a dia.
- El disseny de propostes de formació d'un grup estable de centres educatius amb voluntat innovadora i alhora una possibilitat de triangular la innovació, l'experimentació i la formació en cada centre.

Agraïments

Volem agrair a tots els professionals i tots els centres que han participat a la Xarxa aquests deu anys la generositat, les iniciatives i la capacitat de treballar cooperativament que ens han demostrat.

Bibliografia

Generalitat de Catalunya. (2009). Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC)*, 16 de juliol de 2009.

Korthagen, F. A. J., Kessels, J., Koster, B., Lagerwerf, B., i Wubbels, T., (2001). *Linking practice and theory: The pedagogy of realistic teacher education*. Londres: Routledge.

Apèndix

Llocs que amplien i evidencien l'experiència presentada:

- <http://blogs.uab.cat/icexarxaies/>

- <http://projectesice.uab.cat/http://projectesice.uab.cat/http://projectesice.uab.cat/http://projectesice.uab.cat/>
- http://www.insmontgros.cat/pluginfile.php/48061/mod_resource/content/1/desplegament%20curricular%20%28revisat%20setembre%202016%29%20PDF.pdf
- http://serveiseducatiu.xtec.cat/bergueda//wp-content/uploads/usu878/2016/06/La_mirada_octogonal.pdf
- http://www.aufop.com/aufop/uploaded_files/articulos/1279236671.pdf

Per citar aquest article:

Soler, S., i Simón, M. (2017). La innovació dels instituts: un debat en xarxa. *Revista Catalana de Pedagogia*, 12, 127-143.